

INSIDE CHINA

LUTY 2019

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

POLSKIE CENTRUM STUDIÓW NAD PRAWEM I GOSPODARKĄ CHIN

Polskie Centrum Studiów nad Prawem i Gospodarką Chin (中国法律与经济波兰研究中心) zostało założone w 2016 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Centrum jest instytucją badawczą, której jednym z podstawowych celów jest prowadzenie badań naukowych w dziedzinie prawa i gospodarki współczesnych Chin oraz publikacja ich wyników.

Naszą jednostkę tworzy interdyscyplinarny zespół składający się z prawników, ekonomistów, sinologów oraz przedsiębiorców, których łączy doświadczenie związane z realizowaniem projektów w Chińskiej Republice Ludowej.

Centrum działa w czterech obszarach: naukowym, biznesowym, rządowo-samorządowym i studenckim, wspierając polskie podmioty w stosunkach z chińskimi partnerami. W październiku miała miejsce inauguracja flagowego projektu Centrum – Szkoły Prawa i Gospodarki Chin.

Polskie Centrum Studiów nad Prawem i Gospodarką Chin prowadzi nieodpłatne działania finansowane ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach programu „Dialog”, w tym: Raport „Inside China”, szkolenia dla przedsiębiorców oraz pracowników sektora publicznego.

W ramach prowadzonych działań mogą skorzystać Państwo również z odpłatnych usług, świadczonych przez ekspertów, którzy świadczą pomoc analityczną oraz doradczą związaną z działaniami podejmowanymi w Chińskiej Republice Ludowej.

W przypadku zainteresowania naszymi usługami oraz pytań związanych z naszą działalnością zapraszamy Państwa do kontaktu.

Polskie Centrum Studiów nad Prawem i Gospodarką Chin

email: china.law@wpia.uw.edu.pl

tel.: 575 777 688

METODOLOGIA

Raport „Inside China” składa się z 9 rozdziałów tematycznych. Każdy rozdział zbudowany jest z trzech podrozdziałów: wydarzeń, tła oraz wniosków.

Wydarzenia zawierają przegląd zdarzeń dotyczących Chińskiej Republiki Ludowej, które miały miejsce w miesiącu poprzedzającym wydanie raportu oraz w opinii autorów mogą mieć wpływ na polskie podmioty. Zostały one wybrane na podstawie przeglądu mediów internetowych w czterech językach – chińskim, angielskim, niemieckim oraz polskim.

Poprawna interpretacja niektórych opisanych wydarzeń wymaga zrozumienia różnic społecznych, gospodarczych, prawnych, historycznych oraz kulturowych. **Tło** zawiera informacje potrzebne czytelnikowi do odczytania kontekstu wybranych wydarzeń. Zostało one przytoczone tylko tam, gdzie jest to niezbędne do poprawnej interpretacji faktów.

W podrozdziale **Wnioski** zawarta jest informacja dla odbiorców raportu o tym, co adresaci powinni zrobić, aby wykorzystać daną perspektywę lub się jej przeciwstawić. Nie z każdym pojedynczym wydarzeniem związana jest jakaś szansa lub zagrożenie, czasem stwarza je kilka zdarzeń łącznie. W raporcie przytoczone zostały również zdarzenia, które nie znajdują odniesienia, lecz świadomość ich wystąpienia może wpływać na proces decyzyjny polskich organów administracji publicznej oraz przedsiębiorców.

Raport „Inside China” poświęcony jest w całości Chińskiej Republice Ludowej, ze względu jednak na odmienne warunki społeczno-gospodarcze, kulturowe oraz prawne wydarzenia dotyczące Tajwanu, Hong Kongu oraz Macau zostały opisane w raporcie jedynie wtedy, gdy mają istotny wpływ na pozostałą część ChRL.

EKSPERCI ODPOWIEDZIALNI ZA RAPORT „INSIDE CHINA”

Maximilian Piekut

Zastępca Kierownika Polskiego Centrum Studiów nad Prawem i Gospodarką Chin

Absolwent Uniwersytetu Warszawskiego (prawo), Szkoły Głównej Handlowej (finanse i rachunkowość), Uniwersytetu Ludwika i Maksymiliana (LLM). Studiował również na Fudan University (język chiński) oraz China University of Political Science and Law (prawo chińskie)

m.piekut@wpia.uw.edu.pl

+48 575 777 688

Karol Piekut

Ekspert Polskiego Centrum Studiów nad Prawem i Gospodarką Chin

Absolwent Szkoły Głównej Handlowej (finanse i rachunkowość) oraz Mercyhurst College (biznes międzynarodowy oraz zarządzanie). Spędził ponad 5 lat w Szanghaju, gdzie uczył się na Fudan University oraz prowadził firmę handlową.

karol@mpiekut.com

+48 535 733 456

SPIS TREŚCI

Gospodarka.....	5
Przemysł i infrastruktura	9
Rynki finansowe.....	12
High-tech oraz e-commerce	16
Rolnictwo i sektor spożywczy	20
Transport	24
Energetyka i środowisko	27
Polityka międzynarodowa	30
Edukacja, turystyka oraz sport.....	33

GOSPODARKA

Streszczenie

- ▶ Wskaźnik PMI dla sektora usług w styczniu osiągnął wartość 53,6. Pomimo spadku w stosunku do grudnia 2018 r. perspektywa gospodarcza w tym sektorze pozostaje optymistyczna.
- ▶ Pekin wyznaczył niższy cel wzrostu gospodarczego na rok 2019.
- ▶ Premier Li Keqiang zapowiedział kontynuowanie restrykcyjnej polityki pieniężnej.
- ▶ Sprzedaż detaliczna w okresie chińskiego Nowego Roku wzrosła o 8,5% w stosunku do roku poprzedniego. Tempo wzrostu było jednak najniższe od 2011 r.
- ▶ Spada tempo wzrostu cen mieszkań w Chińskiej Republice Ludowej.

Wydarzenia

1. *Purchasing managers' index* (PMI) - wskaźnik aktywności finansowej dla sektora usług - w Chinach w styczniu osiągnął wartość 53,6. Wartość powyżej 50 oznacza wzrost aktywności menedżerów nabywających różnego rodzaju dobra i usługi. Pomimo znacznego przekroczenia wartości progowej, jest to spadek w porównaniu do grudnia 2018 r., kiedy to wartość wskaźnika osiągnęła poziom 53,9¹.
2. Władze ChRL wyznaczały na rok 2019 niższy cel wzrostu gospodarczego, mieszczący się w przedziale 6-6,5%. Na niższe oczekiwania elit chińskich wpłynęły: zmniejszony popyt wewnętrzny, wojna handlowa z USA oraz niższa aktywność gospodarcza. Jedną z ważnych zmian w polityce fiskalnej, mającą na celu poradzenie sobie z napiętą sytuacją gospodarczą, jest decyzja o cięciach podatkowych dla firm wynoszących około 1,3 biliona bln RMB w zeszłym roku. Przedstawiciele rządu zapowiedzieli kolejne zmiany w 2019 r.²
3. Wszystkie chińskie prowincje³ opublikowały dane dotyczące prognozowanego wzrostu gospodarczego w 2019 r. W porównaniu do celów wyznaczonych w 2018 r. są one niższe średnio o 0,5%. Jednocześnie wiele prowincji zdecydowało się na wskazanie zakresu w postaci widełek (na przykład Guangdong - 6-6,5%). Największy wzrost

¹ Ryan Woo, *China's services sector moderates in January but still solid: Caixin PMI*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

² Brenda Goh, *China needs tax cuts to relieve pressure on economy: vice premier*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

³ Zgodnie z chińskim podziałem administracyjnym istnieją 22 prowincje, 5 regionów autonomicznych, 4 miasta wydzielone - potocznie każda z tych jednostek określana jest jako prowincja. W statystykach nie uwzględnia się Hong Kongu i Makau ani Tajwanu.

- gospodarczy przewidywany jest w Tybecie (10%), najniższy w prowincji Heilongjiang (powyżej 5%)⁴.
4. W dniu 20 lutego 2019 r. Premier ChRL Li Keqiang zapowiedział utrzymanie przezornej polityki pieniężnej, pomimo słabszych wyników gospodarczych. Premier podkreślił, że Chiny nie zamierzają agresywnie zwiększać podaży pieniądza. Stwierdził również, że rząd będzie musiał pogłębić reformy, by rozwiązać długoterminowe problemy gospodarcze. Przedstawiciel chińskiego banku centralnego w wywiadzie dla „Financial Times” potwierdził słowa premiera, dodając, że bank centralny będzie zapobiegał ryzykom związanym ze zbyt restrykcyjną polityką pieniężną⁵.
  5. W trakcie obchodów chińskiego Nowego Roku (春节) sprzedaż detaliczna wzrosła o 8,5% w porównaniu do roku poprzedniego. W okresie od 4 do 10 lutego 2019 r. wartość sprzedaży detalicznej oraz usług cateringowych wyniosła ponad 1 bilion RMB. Wzrost sprzedaży w tym okresie jest uznawany za barometr konsumpcji mieszkańców Państwa Środka. Ekspertci zauważają, że tempo wzrostu konsumpcji w trakcie obchodów święta było najniższe od 2011 r.⁶
  6. Jednocześnie tempo wzrostu konsumpcji w okresie obchodów Chińskiego Nowego Roku rośnie dynamiczniej w miastach trzeciego i czwartego rzędu. Jest ono tam średnio o 4% wyższe niż w miastach pierwszego i drugiego rzędu. Jednocześnie według „Jingdong Consumer Report” motorem napędowym konsumpcji są osoby urodzone w latach 80. i 90., które odpowiadają za 70% całej konsumpcji w analizowanym okresie⁷.
  7. Opublikowany przez Uniwersytet Tsinghua w Pekinie raport „2018 China Consumer Credit Market Research” potwierdza, że to właśnie Chińczycy urodzeni po 1980 r. napędzają chińską konsumpcję. Ale rosnąca konsumpcja odbywa się kosztem wzrostu zadłużenia pożyczkami i kredytami. Istotną rolę odgrywają w tym procesie internetowe platformy pożyczkowe. Fenomen zaciągania pożyczek w celu zwiększenia swojej konsumpcji przez ekspertów określany jest jako “这月买下月还” - co oznacza: „w tym miesiącu kup, w następnym zapłać”⁸. **Szerzej na ten temat w dziale „Tłó”.**
  8. Tempo wzrostu cen mieszkań w 70 głównych miastach Chin w styczniu 2019 r. wyniosło 0,7%. Jest to najniższe tempo wzrostu od kwietnia 2018 r. Ceny mieszkań rosną w Chinach nieprzerwanie od 45 miesięcy. Analitycy przypisują spowolnienie tempa wzrostu cen nieruchomości niepewności związanej z konfliktem handlowym pomiędzy Stanami Zjednoczonymi a Chinami⁹.

⁴ 郝多, 31省份今年GDP目标全出炉 推动高质量发展成聚焦点, xinhuanet.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁵ Kevin Yao, *China will not change prudent monetary policy: Premier Li*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁶ Brenda Goh, *China Lunar New Year retail sales rise, but pace slowest in years*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁷ 邱丽芳, 三四线城市春节消费“逆袭”赶超 新消费热点形成, xinhuanet.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁸ 薛涛, 年轻人热衷超前消费 “救命稻草” 还是 “经济鸦片”?, xinhuanet.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁹ Yawen Chen, Philip Wen, *China's January home price growth at nine-month low as confidence dips*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

Tło

Platformy pożyczkowe w Chinach

Zachowania konsumenckie w Chinach stopniowo upodabniają się do zachodnich wzorców. Wraz ze wzrostem dochodu rozporządzalnego i poszerzaniem się klasy średniej rośnie konsumpcja. Tempo wzrostu konsumpcji jest jednak wyższe od tempa wzrostu dochodów, co powoduje, że konsumenci finansują konsumpcję, zaciągając zobowiązania. Jednocześnie tradycyjny sektor finansowy nie był w stanie podążyć za popytem, a skomplikowane i długie procedury pożyczkowe i kredytowe skutecznie zniechęcały potencjalnych klientów. Taka sytuacja doprowadziła do rozwoju internetowych portali oferujących pożyczki zarówno w modelu P2P (*Peer to Peer*), jak i w modelu B2C (*Business to Consumer*).

Najszybciej i najliczniej rozwinęły się internetowe platformy pożyczkowe w modelu P2P (网络借贷) - inaczej określane jako platformy *social lending*, czyli takie, w których osoby fizyczne (pożyczkodawcy) pożyczają innym osobom fizycznym (pożyczkobiorcom)¹⁰. Pożyczkodawcy zarabiają poprzez odsetki płacone przez pożyczkobiorców, a platforma przez naliczenie prowizji.

Pierwsza platforma pożyczkowa - Yidai (宜信) - pojawiła się w Chinach już w 2006 r. Do 2015 r. takich platform w Chinach było ponad 3500. Obecnie dwóch największych graczy na rynku to Qudian oraz LexinFintech.

W październiku 2018 r. pojawiły się problemy z płynnością internetowych platform pożyczkowych. Prawie 2400 platform miało problemy z bieżącą obsługą wypłat lub było objęte śledztwem policji z powodu zniknięcia udziałowców wraz ze środkami inwestorów¹¹. Liczne skandale związane z platformami pożyczkowymi spowodowały, że władze ChRL zdecydowały się zaostrzyć regulacje dotyczące działalności pożyczkowej w Internecie oraz dokonać kontroli podmiotów obecnych na rynku. Z obawy przed bankructwem platform, inwestorzy zaczęli masowo wycofywać swoje środki, co doprowadziło do upadłości wielu z nich.

Działania rządowe oraz liczne upadłości spowodowały, że w 2019 r. liczba platform pożyczkowych zmniejszyła się do około 1000. Pionier rynku - Yidai - po miesiącach strat również ogłosił upadłość.

¹⁰ Obecnie w modelu P2P po obu stronach transakcji mogą występować również osoby prawne oraz inne organizacje.

¹¹ Timmy Shen, *China's Online Lending Growth Stalls on Tighter Regulations*, caixinglobal.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

Wnioski

Rząd

- ▶ **Wskaźniki gospodarcze pokazują, że gospodarka chińska wciąż rośnie, jednak zauważyć można, że zarówno władze ChRL, jak i przedsiębiorcy i konsumenci spodziewają się w przyszłości spowolnienia gospodarczego.** Świadczą o tym niższe cele wzrostu gospodarczego na szczeblu centralnym oraz lokalnym, a także spadające tempo konsumpcji w okresie chińskiego Nowego Roku oraz spadek wskaźnika PMI dla sektora usług.
- ▶ **Pekin nie zamierza łagodzić efektów spowolnienia ekspansywną polityką pieniężną. Można natomiast spodziewać się jej drobnej korekty.**

Samorząd

- ▶ **Mniejsze miasta napędzają wzrost gospodarczy w Państwie Środka. Są one określane jako miasta trzeciego i czwartego rzędu¹². Polskie władze samorządowe powinny szukać partnerstw właśnie w tych miastach.** Współpraca z mniejszymi, lecz dynamicznie rozwijającymi się miastami, jest znacznie prostsza. Miasta te nie są tak dobrze znane na Zachodzie, a co za tym idzie aktywność podmiotów zagranicznych jest tam zdecydowanie mniejsza niż w Pekinie, Szanghaju czy Guangzhou. **Jednocześnie władze tych miast aktywnie poszukują zagranicznych partnerów.**

Przedsiębiorcy

- ▶ **Tempo wzrostu konsumpcji w Chinach spada, przy rosnącym finansowaniu zakupów pożyczkami i kredytami. Przedsiębiorcy powinni zwrócić się w stronę miast trzeciego i czwartego rzędu, gdzie konsumpcja w dalszym ciągu dynamicznie rośnie, a obecność zagranicznych firm jest zdecydowanie mniejsza.**
- ▶ **Wzrost konsumpcji odnotowuje się w grupie osób urodzonych po roku 1980. Dlatego przedsiębiorcy wchodzący na rynek Państwa Środka powinni dostosować swoją ofertę do tej właśnie grupy docelowej.**

¹² Więcej o rządach miast w: China's tiered city system explained, „South China Morning Post”, scmp.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

PRZEMYSŁ I INFRASTRUKTURA

Streszczenie

- ▶ Chińska spółka poprzez zawiązanie konsorcjum z lokalną spółką państwową uzyskała dostęp do boliwijskich złóż litu.
- ▶ Przemysł maszynowy i stalowy w Chinach zwiększają zyski dzięki reformie strony podażowej.
- ▶ Sektor ochrony zdrowia w Chinach przyciąga coraz więcej inwestycji.
- ▶ Chińskie firmy ugruntowują pozycję lidera w produkcji zabawek.
- ▶ Hiszpańskie kosmetyki podbijają chiński rynek.

Wydarzenia

1. Boliwijska spółka państwowa YLB wybrała chińskiego partnera strategicznego, z którym zawiąże konsorcjum mające na celu komercyjne wykorzystanie litu. W Boliwii znajdują się największe na świecie złoża tego metalu. China's Xinjiang TBEA Group Co., Ltd. obejmie 49% udziałów w *joint venture*. Całość inwestycji szacowana jest na 2,3 mld USD. Chińska spółka pokryje cały koszt inwestycji. Boliwijska spółka pokryje swoje udziały przyszłym zyskiem z produkcji litu¹³.
2. Zgodnie z prognozami China Machinery Industry Federation (中国机械工业集团) chiński przemysł maszynowy w 2019 r. będzie rozwijał się w tempie 6,5%. Zyski sektora mają wzrosnąć o 5%. Do rozwoju sektora mają się przyczynić wytyczne wydane wspólnie przez dziesięć instytucji rządowych (进一步优化供给推动消费平稳增长促进形成强大国内市场的实施方案), które zakładają optymalizację podaży i pobudzenie konsumpcji. Głównym czynnikiem napędzającym wzrost ma być zastosowanie innowacyjnych technologii, wzrost jakości oraz modernizacja przemysłu¹⁴.
3. Chiński sektor stali zakończył rok 2018 z rekordowym wzrostem dochodów sięgającym 40% w stosunku do roku poprzedniego. CCTV (中央电视台) w swoim materiale podkreślała, że jest to efekt optymalizacji kosztów oraz reformy strony podażowej. Rezultatem jest wzrost produkcji (6,6% dla stali surowej, 8,5% dla stali) i zmniejszenie się zadłużenia firm z sektora (2%). Natomiast eksport stali spadł o 8,1% w stosunku do roku poprzedniego¹⁵.

¹³ Daniel Ramos, *Bolivia picks Chinese partner for \$2.3 billion lithium projects*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

¹⁴ 刘牧平, 2018年机械工业行业增长6.05%回落3.42%, xinhuanet.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

¹⁵ Zhang Jie, *China's steel industry reaps record economic benefits in 2018*, chinadaily.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

4. Chiński sektor ochrony zdrowia w 2018 r. przyciągnął inwestycje w rekordowej wysokości 82,6 mld RMB, co stanowi wzrost o 78,64% rok do roku. Wzrost inwestycji w sektorze znajduje swoje uzasadnienie w rosnącym popycie na usługi i produkty medyczne, co związane jest ze starzeniem się społeczeństwa Państwa Środka. Najwięcej inwestycji trafiło do przedsiębiorstw farmaceutycznych. Analitycy VCBEAT, firmy konsultingowej z sektora medycznego, spodziewają się, że w 2019 r. sektor nie utrzyma tempa wzrostu¹⁶.
5. Ponad 80% zabawek sprzedawanych na świecie jest wyprodukowane w Chinach. Co raz więcej z nich jest nie tylko wyprodukowane w Chinach, ale również zaprojektowane przez chińskie firmy. Ekspertci zauważają, że chińskie firmy produkujące zabawki korzystają z innowacyjnych rozwiązań i są pod tym względem pionierem na świecie. Rośnie też jakość zabawek wyprodukowanych w Państwie Środka¹⁷. Chińskie firmy nadal jednak są uzależnione od produkcji OEM (*original equipment manufacturer*), czyli na zamówienie innych firm, które umieszczają na zabawkach swoje logo. Szacuje się, że 95% firm chińskich z sektora utrzymuje się z produkcji w tym modelu¹⁸. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
6. Według danych Zentralverband Elektrotechnik- und Elektronikindustrie (ZVEI) Chiny w 2018 r. pozostały największym odbiorcą urządzeń elektronicznych niemieckiej produkcji. Wartość eksportu niemieckiej elektroniki do Chin osiągnęła w ubiegłym roku wartość 21 mld EUR, co stanowi wzrost o 10,3% w porównaniu do roku poprzedniego¹⁹.
7. Według danych Ministerstwa Przemysłu i Technologii Informacyjnej ChRL przemysł szklarski w 2018 r. odnotował wzrost przychodów o 7,2% w porównaniu do roku poprzedniego. Wzrost ten przypisywany jest zmianie produkcji na towary o wyższej wartości dodanej. Jednocześnie w dalszym ciągu występuje nadmiar podaży - tylko 71% możliwości produkcyjnych zostało w wykorzystane w 2018 r.²⁰
8. Hiszpańskie firmy kosmetyczne podbijają rynek Państwa Środka. Sesderma rozpoczęła eksport do Chin w 2017 r. Obecnie rynek ten odpowiada za 12% całkowitej sprzedaży produktów tej hiszpańskiej firmy. W trakcie wyprzedaży z okazji 11 listopada (określanych przez Chińczyków jako Dzień Singli) firma sprzedała produkty o wartości 5 mln EUR w ciągu jednego dnia. Oprócz Sesdermy również inne hiszpańskie firmy kosmetyczne dołączyły do wyścigu po chińskich konsumentów, m.in. ISDIN, Natura Bisse, MartiDerm czy Puig²¹.

¹⁶ Zheng Yiran, *Investors develop a sweet spot for Chinese healthcare in 2018*, chinadaily.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

¹⁷ Hua Xia, *More toy innovations coming out of China: industry expert*, xinhuanet.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

¹⁸ Liang Yu, *Feature: Chinese toy makers move up value chain in global markets*, xinhuanet.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

¹⁹ Xinhua, *ZVEI: China bleibt 2018 größter Einzelmarkt für Produkte der deutschen Elektroindustrie*, xinhuanet.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

²⁰ Liang Yu, *China's plate glass industry posts strong growth in 2018*, xinhuanet.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

²¹ Xinhua, *Spanish cosmetics make inroads into China*, chinadaily.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

Tło

Chiński przemysł zabawkowy

Chiny są światowym liderem w produkcji zabawek. Wraz z bogaceniem się społeczeństwa i spowodowanymi przez to zmianami w wychowaniu dzieci sektor ten przechodzi transformację. Z produkcji prostych mechanicznych zabawek przedsiębiorstwa przestawiają się na wykorzystanie innowacyjnych rozwiązań, rozwiniętych technologii elektronicznych i na użycie wysokiej jakości materiałów.

Sektor rozwija się bardzo dynamicznie, zgodnie z danymi Euromonitora sektor zabawek w 2017 r. osiągnął wartość 276,5 mld RMB. Od 2012 r. średnie tempo wzrostu rocznego wyniosło 19,9%. Prognozy wskazują, że sektor zachowa dynamikę wzrostu w przyszłości. Wzrost sektora napędzany jest eksportem oraz rosnącym popytem wewnętrznym. W 2016 r. liczba dzieci poniżej 14. roku życia w Chinach przekroczyła 260 mln. Rosnącą chińską klasę średnią cechuje większa skłonność do ponoszenia wydatków na dzieci, w tym na zabawki²².

Warto odnotować, że Pekin konsekwentnie stara się podnieść bezpieczeństwo zabawek, zarówno importowanych, jak i eksportowanych. W tym celu wprowadzane są regulacje kontrolujące zawartość ołowiu, ustalające normy bezpieczeństwa i dodatkowe wymogi dla zabawek przeznaczonych dla dzieci do lat 13. Kwestie importu i eksportu zabawek zostały uregulowane w „Measures for the Administration of Inspection and Supervision of Toy Imports and Exports”. Nie jest to jednak jedyny akt prawny, który reguluje sytuację producentów, dystrybutorów oraz sprzedawców zabawek.

Wnioski

Rząd

► Pekin w ubiegłym roku podjął starania w celu pobudzenia sektora ochrony zdrowia. Sygnał ten został pozytywnie odebrany przez inwestorów, którzy zwiększyli nakłady inwestycyjne w tym sektorze. Dynamika wzrostu wynika nie tylko ze zmian demograficznych – starzenia się społeczeństwa, ale również z licznych skandali dotyczących jakości produkowanych leków oraz z ograniczonej dostępności niektórych z nich. **Problemy te nie zostały rozwiązane do tej pory**, jednak można spodziewać się, że Pekin w dalszym ciągu będzie kładł duży nacisk na poprawienie sytuacji. **Jest to okazja do podjęcia z władzami ChRL negocjacji w sprawie zaangażowania polskich firm z sektora medycznego i farmaceutycznego w Państwie Środka.**

► Chiny zyskały dostęp do boliwijskich złóż litu, co sprawi, że umocnią swoją pozycję jako lider produkcji baterii do samochodów elektrycznych. To kolejny krok, który przyczynia się do ugruntowania pozycji chińskich firm produkujących baterie litowo-jonowe.

Przedsiębiorcy

► Hiszpańskie firmy podbijają rynek kosmetyków przy wykorzystaniu platform e-commerce. Sesderma weszła na rynek przez platformę Tmall. **Wejście na rynek w modelu Cross-Border E-commerce (CBEC) w przypadku kosmetyków jest znacznie prostsze, gdyż nie wymaga rejestracji produktu w odpowiednich organach administracji, która jest procesem czasochłonnym. Zyskany czas może być wykorzystany na budowanie marki za pomocą platform e-commerce.**

²² HKTDC, *China's Toy Market*, hktdc.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

RYNKI FINANSOWE

Streszczenie

- ▶ Chińska branża PE w 2018 r. odnotowała wzrost o ponad 15%. Aktywność inwestorów prywatnych rośnie wraz ze stopniowym zwiększaniem dostępu dla inwestorów prywatnych.
- ▶ Pekin zamierza zwiększyć dopływ kapitału na rynki finansowe poprzez liberalizację przepisów dotyczących inwestycji przez kapitał zagraniczny.
- ▶ Najwięcej obaw w 2018 r. budziło ryzyko związane z rosnącą liczbą złych kredytów.

Wydarzenia

1. Z danych Chińskiej Komisji Regulacyjnej ds. Papierów Wartościowych (中国证券监督管理委员会) wynika, że w Chinach działa ponad 75 tys. funduszy *private equity* (PE), które posiadają portfele o łącznej wartości 12,74 biliona RMB. Do końca stycznia branża *private equity* zatrudniała 244 300 osób. W ciągu ostatniego roku rynek ten wzrósł o 15,1%²³.
2. 26 lutego 2019 r. w Pekinie Pan Gongsheng (潘功胜), zastępca prezesa Ludowego Banku Chin (中国人民银行), podkreślił, że kluczową kwestią reformy podażowej w sektorze finansowym jest poprawa struktury finansowania oraz zwiększenie znaczenia wielopoziomowych rynków kapitałowych. Bank centralny będzie również wspierać rozwój małych i średnich instytucji finansowych oraz dywersyfikację systemów bankowych i kredytowych²⁴.
3. 18 lutego 2019 r. Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego (公安部) powiadomiło, że chińska policja wszczęła śledztwo przeciwko ponad 380 platformom pożyczkowym (z ang. *peer-to-peer*, P2P) w celu kontroli przestrzegania regulacji dotyczących ryzyka finansowego. Według wstępnych statystyk przejęto lub zamrożono aktywa o wartości 10 mld RMB, w tym gotówkę, depozyty bankowe i nieruchomości²⁵.
4. Pekin liczy, że zmniejszenie ograniczeń regulacyjnych dla inwestorów zagranicznych na chińskim rynku kapitałowym zwiększy dopływ kapitału. W 2018 r. chiński rynek kapitałowy przyjął inwestycje w rekordowej wysokości 120 mld USD. Analitycy prognozują, że

²³ 张樵苏, 私募规模已近13万亿元 如何破解行业发展难题再出发?, xinhuanet.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

²⁴ Chen Jia, *Central bank taking steps for a multi-level capital market*, chinadaily.com.cn (dostęp: 28.02.2019 r.).

²⁵ 央广网, 公安机关对380多个网贷平台立案侦查 查封冻结涉案资产约百亿元, sina.com.cn (dostęp: 28.02.2019 r.).

wartość ta w 2019 r. przekroczy 200 mld USD. Głównymi czynnikami wpływającymi na wzrost jest oczekiwane włączenie chińskich A-akcji do MSCI oraz chińskich obligacji do Bloomberg Barclays Global Aggregate Index²⁶.

5. Wartość fuzji i przejęć (*mergers and acquisitions* – M&A) chińskich inwestorów w nadchodzącym roku ma się utrzymać na dotychczasowym poziomie. Z raportu PricewaterhouseCoopers wynika, że w 2018 r. całkowita wartość M&A w Chinach wyniosła 678 mld USD. Firmy z branży zaawansowanych technologii i produktów konsumenckich stały się najpopularniejszymi celami transakcji. Chińscy inwestorzy są zainteresowani głównie rynkami państw europejskich oraz niektórymi gospodarkami azjatyckimi²⁷.
6. Zgodnie z danymi Państwowej Administracji Wymiany Walut (国家外汇管理局) w styczniu 2019 r. odnotowano nadwyżkę na rynku walutowym w wysokości 81,8 mld RMB. Wartość zakupów na rynku Forex dokonanych przez banki wyniosła w ubiegłym miesiącu 1,23 bln RMB, a sprzedaż osiągnęła poziom 1,15 bln RMB. Jest to pierwsza nadwyżka w handlu walutowym od siedmiu miesięcy. Deficyt na rynku Forex w grudniu ubiegłego roku wyniósł 48,8 mld RMB²⁸.
7. 22 lutego 2019 r. Chińska Komisja Nadzoru Bankowego i Ubezpieczeniowego (中国银行保险监督管理委员会) opublikowała na stronie internetowej oświadczenie, w którym powiadomiła, że o kolejny rok przedłuża nadzór nad spółką Anbang Insurance Group Co., Ltd. (安邦保险集团). Chiński rząd przejął kontrolę nad Anbang w lutym zeszłego roku. Było to częścią działań mających na celu zmniejszenie ryzyka finansowego. Były przewodniczący Anbang, Wu Xiaohui został skazany na 18 lat więzienia przez chiński sąd²⁹.
8. Według informacji ze strony Dalian Commodity Exchange (大连商品交易所) Chiny pozwolą zagranicznym inwestorom indywidualnym uczestniczyć w handlu kontraktami terminowymi na rudy żelaza. Podmioty zagraniczne już od 28 lutego 2019 r. będą mogły nabywać kontrakty. Informacja ta pojawiła się po tym, jak w maju ubiegłego roku Chiny w ramach działań związanych z otwieraniem rynków finansowych umożliwiły zagranicznym inwestorom instytucjonalnym zawieranie kontraktów terminowych na rudy żelaza.
9. MSCI (poprzednio znane jako Morgan Stanley Capital International), globalny podmiot indeksujący, czterokrotnie zwiększa wagę chińskich udziałów w globalnych benchmarkach. Analitycy prognozują, że dopływ kapitału do Chin od inwestorów zagranicznych w 2019 r. może wynieść ponad 80 mld USD. Zmiana ta ma istotne znaczenie dla chińskich starań na rzecz internacjonalizacji juana³⁰.
10. Z badania (中国银行家调查报) przeprowadzonego przez China Banking Association i PricewaterhouseCoopers wynika, że ryzyko związane z tak zwanymi złymi kredytami, których

²⁶ 何凡, 普华永道: 机构预期: 今年流入中国资本市场外资规模将创纪录, xinhuanet.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

²⁷ 何凡, 普华永道: 下半年中企海外并购或回暖, xinhuanet.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

²⁸ 中国报告7个月内第一次外汇结算盈余, lwzxb.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

²⁹ Beijing Monitoring Desk, *China's regulator to keep control of Anbang Insurance Group for another year*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

³⁰ Rodrigo Campos, Samuel Shen, *MSCI to quadruple weighting of China A-shares in its global benchmarks*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

liczba rośnie, było w ubiegłym roku główną obawą chińskich bankierów. Około 60,8% spośród 2 380 ankietowanych bankierów uznało zarządzanie ryzykiem związanym z złymi kredytami za największe wyzwanie w 2018 r. Najwięcej takich kredytów zostało udzielonych w celu finansowania przedsięwzięć miejskich projektów infrastrukturalnych oraz sektora medycznego³¹. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**

11. Władze prowincji Hebei (河北) zaoferują zachęty finansowe dla firm, które przygotowują się do wprowadzenia spółki na giełdę (procedura pierwszej oferty publicznej). Ma to być impuls do pozyskania finansowania dla projektów w regionie. Hebei wyda w tym celu rocznie 100 mln RMB³².
12. 27 lutego 2019 r. Yi Huiman (易会满), nowo powołany przewodniczący Chińskiej Komisji Regulacyjnej ds. Papierów Wartościowych (中国证券监督管理委员会), powiadomił o trwających pracach nad uruchomieniem nowej tablicy technicznej na giełdach. Nowe zasady notowania spółek mają zostać podane do wiadomości w marcu. Unowocześnienie systemu, w tym zasad dotyczących listingu, ma wspierać wzrost oparty na innowacjach³³. Nowe zasady przede wszystkim mają znacznie skrócić czas akceptacji przez nadzór finansowy, który dotąd wynosił średnio 18 miesięcy. Tablica dla spółek innowacyjnych będzie dotyczyła jedynie firm z branż: *high-tech*, odnawialnej energii, biotechnologii, *big data* oraz *cloud computing*³⁴.

Tło

Złe kredyty w chińskim systemie finansowym

Zgodnie z definicją Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego złe kredyty (z ang. *non-performing loan* - NPL) to zobowiązania, które „są zaległe w spłacie więcej niż 90 dni albo budzą uzasadnione podejrzenia, że nie zostaną spłacone”³⁵. Taką też definicję przyjmuje się zgodnie z chińskim prawem³⁶. Pod koniec 2018 r. udział NPL w portfelach banków komercyjnych w Chinach wyniósł 1,89%, co stanowi najwyższy wynik od 10 lat. Oznacza to, że wartość NPL osiągnęła poziom 2 bln RMB. Co więcej, wartość kredytów zagrożonych (ang. *special mention loans*), czyli takich, które wkrótce mogą stać się NPL, pod koniec grudnia 2018 r. wyniosła 3,4 bln RMB³⁷.

³¹ 经济日报, 中国银行家调查报告(2018)》发布 “信用风险管控”仍是银行业重点, gov.cn (dostęp: 28.02.2019 r.).

³² Muyu Xu, Ben Blanchard, *China's Hebei province to offer financial incentives to firms seeking IPOs: paper*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

³³ Wang Yu, Zhou Lanxu, *New tech board gets ready for launch*, chinadaily.com.cn (dostęp: 28.02.2019 r.).

³⁴ Julia Fioretti, Samuel Shen, *Explainer: Why Shanghai's new Nasdaq-style tech board may be a game-changer*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

³⁵ Jacek Romatowski, *EBC zaleca jak banki mają pozbyć się złych długów*, obserwatorfinansowy.pl (dostęp: 28.02.2019 r.).

³⁶ 经济日报 ....

³⁷ Beijing Monitoring Desk, Shu Zhang, *China banks' bad loan ratio climbs to 10-year high at end-2018*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

Tempo wzrostu NPL w bankach komercyjnych powoduje, że szukają one rozwiązania problemu poprzez zbywanie złych kredytów do funduszy sekurytyzacyjnych, tworzenie obligacji zabezpieczonych długiem czy zmianę długu na udziały/akcje w spółce (ang. *debt for equity swap*). Spowodowało to utworzenie się rynku NPL o wartości ponad 1,7 bln RMB, na którym specjalne fundusze utworzone przez Ministerstwo Finansów (*asset management companies* – 金融资产管理公司) skupują długi banków i tworzą z nich portfolio, które w drodze aukcji, przetargu lub oferty sprzedawane jest inwestorom³⁸.

Wnioski

Rząd	▶ Pekin podejmuje działania na rzecz zwiększenia dopływu kapitału na rynek finansowy. W tym celu liberalizuje przepisy dotyczące inwestorów zagranicznych oraz inwestorów indywidualnych. Inwestorzy zagraniczni od niedawna mogą inwestować w Chinach w kontrakty terminowe na rudy żelaza. Trwają również prace nad nową ustawą dotyczącą działalności przedsiębiorstw zagranicznych w Chinach. To szansa na dywersyfikację portfela dla polskich instytucji finansowych kontrolowanych przez Skarb Państwa.
Samorząd	▶ Władze prowincji Hebei wprowadzają zachęty finansowe dla lokalnych spółek, które mają im pomóc w wejściu na giełdę. Warto jednak zwrócić uwagę na to, że prowincja Hebei ma ponad 74 mln mieszkańców, co sprawia, że można ją rozpatrywać w kategoriach dużego państwa europejskiego. Jest to interesująca inicjatywa, w ramach której władze samorządowe decydują się na wsparcie finansowe lokalnych przedsiębiorców. Zarówno w Polsce, jak i w Chinach wsparcie finansowe większych przedsiębiorstw było scentralizowane. W Chinach możemy obserwować powolne przesunięcie w kierunku decentralizacji tego modelu.
Przedsiębiorcy	▶ Chińscy inwestorzy wykazują zainteresowanie fuzjami i przejęciami na rynku europejskim. Konflikt handlowy ze Stanami Zjednoczonymi skierował ich uwagę na poszukiwanie alternatyw. To szansa, w szczególności dla polskich start-upów, na pozyskanie finansowania od inwestorów chińskich. Inwestorzy z Państwa Środka chcą lokować swoje środki w firmy z branży zaawansowanych technologii i produktów konsumenckich. ▶ Rynek NPL w Chinach jest jednym z największych na świecie, co czyni go niezwykle atrakcyjnym dla funduszy inwestycyjnych i inwestorów indywidualnych.

³⁸ Jeffrey Rubinoff, Victoria Landsbert, Baldwin Cheng, Lisa Seifman, Frank Shu, *Developments in the Chinese NPL Market*, whiteandcase.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

HIGH-TECH ORAZ E-COMMERCE

Streszczenie

- ▶ Toczy się ostra dyskusja nad zaangażowaniem chińskiej spółki Huawei w budowę infrastruktury 5G na świecie. Głównymi uczestnikami w tej dyskusji są administracja USA oraz władze spółki. Debata na ten temat trwa m.in. w: Anglii, Czechach, Filipinach, Polsce czy Niemczech.
- ▶ Spada globalna sprzedaż smartfonów. Chińskie firmy zwiększają swój udział w kurczącym się rynku.

Wydarzenia

1. W wywiadzie dla CBS News założyciel i dyrektor generalny Huawei Ren Zhengfei stwierdził, że firma nigdy nie dzieliła się danymi z chińskim rządem i nigdy nie zamierza tego robić. Podkreślił ponadto, że nieużywane technologie nie posiadają „backdooru”, który umożliwiałby przesyłanie danych użytkowników bez ich wiedzy. Gdyby takie rozwiązanie było rzeczywiście zastosowane, to Amerykanie już dawno by je odkryli³⁹. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
2. Sekretarz Stanu Stanów Zjednoczonych Mike Pompeo podczas konferencji w trakcie wizyty w Manili stwierdził, że państwa powinny mieć świadomość ryzyk związanych z wykorzystywaniem chińskiej technologii. Dodał również, że wykorzystanie infrastruktury Huawei może utrudniać zaangażowanie się amerykańskich firm w tych krajach⁴⁰. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
3. Niemiecki minister gospodarki Peter Altmaier potwierdził, że rząd niemiecki w dalszym ciągu prowadzi rozmowy z Huawei w sprawie zaangażowania tej firmy w budowę sieci 5G. Jednocześnie zdementował pogłoski opublikowane przez „The Wall Street Journal”, jakoby rząd niemiecki podjął decyzję w sprawie dopuszczenia chińskiego giganta do udziału w budowie infrastruktury telekomunikacyjnej⁴¹. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**

³⁹ Reuters, *Huawei founder says will not share data with China: CBS News*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁴⁰ Reuters, *Pompeo says world should have eyes wide open about Chinese tech risks*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁴¹ Reuters, *Germany still in talks on Huawei 5G network role, minister says*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

4. W Wielkiej Brytanii trwa dyskusja na temat dopuszczenia Huawei do budowy sieci 5G. Według zapowiedzi dziennika „The Sun” nowe prawo dotyczące inwestycji zagranicznych w Wielkiej Brytanii zablokuje udział Huawei w projektach strategicznych. Za aktem tym opowiadają się sekretarz ds. zagranicznych oraz sekretarz ds. obrony⁴². Jednocześnie Narodowe Centrum ds. Cyberbezpieczeństwa (National Cyber Security Centre) opublikowało raport, z którego wynika, że Centrum jest w stanie poradzić sobie z ryzykiem wynikającym z zaangażowania Huawei w budowę infrastruktury telekomunikacyjnej⁴³. **Szerzej na ten temat w dziale „Tłó”.**
5. Firmy ZTE i Huawei zostały wykluczone z udziału w kilku przetargach dotyczących sieci telekomunikacyjnej w Czechach. Decyzję podjął miejscowy urząd podatkowy. Uzasadnienie decyzji nie jest znane⁴⁴. **Szerzej na ten temat w dziale „Tłó”.**
6. W lutym 2019 r. w trakcie World Mobile Communications Conference ZTE oraz Samsung ogłosiły wprowadzenie na rynek telefonów w technologii 5G. Produkty chińskiego giganta technologicznego ZTE trafią na rynek europejski jeszcze w pierwszej połowie 2019 r. Według firmy konsultingowej Ovum ZTE jest jedną z dwóch firm na świecie, które mają dopracowaną kompleksową technologię 5G⁴⁵.
7. Z raportu branżowego opublikowanego przez chińskiego giganta internetowego Tencent wynika, że sprzedaż chińskich polis ubezpieczeniowych w Internecie wzrosła 18-krotnie w ciągu ostatnich pięciu lat. Do tej pory około 222 mln Chińczyków kupiły ubezpieczenia sprzedawane przez Internet, co stanowi 27,7% chińskich użytkowników Internetu. Łącznie 75,2% respondentów stwierdziło, że są gotowi kupić polisy ubezpieczeniowe przez Internet. Warto zaznaczyć, że średni wiek użytkowników, którzy kupują polisy ubezpieczeniowe przez Internet, wynosi 28,7 lat⁴⁶.
8. W świetle globalnego spadku popytu na smartfony chińscy producenci telefonów walczą o utrzymanie poziomu sprzedaży. Huawei, Glory, Xiaomi, OPPO oraz Vivo ulepszą swoje modele poprzez dodawanie nowych funkcji, zmianę designu czy użycie wysokiej jakości materiałów. W 2018 r. sprzedano na świecie ponad 1,4 mld urządzeń, z czego największy udział w sprzedaży przypadł telefonom marki Samsung. Huawei wyprzedził Apple, zajmując drugie miejsce⁴⁷.
9. Sprzedaż telefonów marki Apple w ostatnim kwartale 2018 r. spadła w Chinach o 20% w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego. W tym samym okresie sprzedaż produktów Huawei w Chinach wzrosła o 23%. Tym samym udział Apple w chińskim rynku wyniósł w 2018 r. 11,5%, co stanowi spadek w stosunku do

⁴² Reuters, *New UK laws will block China's Huawei from sensitive state projects: The Sun*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁴³ Robyn Mark, *Breakingviews - UK throws drowning Huawei a European lifeline*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁴⁴ Reuters, *Czech cyber chief expects Huawei, ZTE to be excluded from more tenders*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁴⁵ 陈梦瑶, 中兴、三星本月将推出5G手机, xinhuanet.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁴⁶ Xinhua, *China's online insurance policy deals surge 18 times over five years: Report*, chinadaily.com.cn (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁴⁷ 刘阳王, “全球智能手机销量下滑 国产手机奋力“逆生长”, xinhuanet.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

12,9% w roku poprzednim. Jednym z głównych powodów tego spadku, które wskazuje dyrektor generalny Apple Tim Cook, jest skok technologiczny, jaki ma miejsce u chińskich producentów⁴⁸.

10. W odpowiedzi na spadającą sprzedaż smartfonów marki Apple w Chinach firma postanowiła zawrzeć porozumienie z Ant Financial (Alibaba Group), które zakłada oferowanie nieoprocentowanej pożyczki na zakup iPhone'a. Osoby korzystające z oferty mogą płacić za telefon w miesięcznych ratach. Okres ratalny może wynieść 6, 12 lub 24 miesiące. Podobne oferty zostały przygotowane w porozumieniu z chińskimi bankami (China Construction Bank, China Merchants Bank, Agricultural Bank of China oraz Industrial and Commercial Bank of China)⁴⁹.

Tło

Sieć 5G w Polsce

Budowa sieci 5G w Polsce wchodzi w decydujący etap. Zgodnie z wytycznymi Unii Europejskiej do 2020 r. państwa członkowskie powinny rozdysponować częstotliwości pod 5G (700 MHz, 3.4–3.8 GHz) oraz rozwinąć sieć 5G do 2024 r. Jednak Polska napotyka problemy techniczno-regulacyjne. Jednym z najważniejszych z nich są normy fal elektromagnetycznych (PEM), które są 10-krotnie bardziej restrykcyjne niż w innych krajach Unii Europejskiej⁵⁰. Co więcej, władze RP muszą uporządkować sytuację częstotliwości – 700 MHz wymaga uzgodnień z Rosją, 3,4–3,8 GHz jest rozproszone, a 26 GHz jest częściowo zajęte przez wojsko⁵¹.

Głównym graczem pretendującym do budowy infrastruktury pod sieć 5G jest chiński Huawei. W 2018 r. firmy T-Mobile oraz Orange testowały rozwiązania 5G w Polsce. W obu przypadkach wykorzystywano infrastrukturę firmy Huawei. Warto zwrócić uwagę na to, że w pierwszych fazach funkcjonowania sieci 5G będą oparte na sieci LTE. Przedstawiciele firmy wskazują, że rezygnacja z ich rozwiązań opóźni okres wdrożenia sieci w Polsce o 12–18 miesięcy, a dodatkowo będzie nas kosztowała 8,5 mld EUR więcej⁵².

Polscy decydenci stoją przed trudnym pytaniem, które wywołuje burzliwą dyskusję w większości krajów Unii Europejskiej.

⁴⁸ Reuters, *Apple iPhone sales in China fell by a fifth in fourth quarter: IDC*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁴⁹ Reuters, *Apple teams with Ant Financial, banks for interest-free iPhone financing in China*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁵⁰ Radio Zet, *Kiedy doczekamy się w Polsce sieci 5G*, radiozet.pl (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁵¹ Urszula Zielińska, *Bez Huawei sieć 5G powstanie, ale może być droższa*, rp.pl (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁵² Joachim Stoch, *Huawei o ostatnim zamieszaniu z siecią 5G w Polsce: rachunki mogą wzrosnąć nawet o 100 procent*, rp.pl (dostęp: 28.02.2019 r.).

Wnioski

Rząd

- ▶ Zachód debatuje nad dopuszczeniem Huawei do udziału w budowie sieci 5G. Chińska spółka ma przewagę w technologii, w doświadczeniu, ale również oferuje rozwiązania taniej niż konkurencja. Pytaniem pozostaje, na ile odpowiednie organy państwa są w stanie zapewnić cyberbezpieczeństwo w kraju docelowym.

Przedsiębiorcy

- ▶ Chińscy producenci smartfonów wyprzedzają zachodnią konkurencję. Marki takie jak Huawei, Honor, Xiaomi czy Oppo cieszą się coraz lepszą opinią użytkowników. Rozwiązania technologiczne zastosowane w ich urządzeniach są równie zaawansowane, co u sąsiadów (Korea, Japonia) czy na Zachodzie.
- ▶ Apple, które odczuwa spadek sprzedaży swoich urządzeń w Chinach, zrozumiało, że jeśli chce konkurować z lokalnymi firmami, musi dostosować swój model operacyjny do warunków gospodarczych Państwa Środka. Porozumienie z Ant Financial oraz bankami chińskimi należy oceniać pozytywnie.
- ▶ Wzrost sprzedaży polis ubezpieczeniowych przez Internet nie powinien dziwić. Chińczycy przywykli do kupowania usług i towarów przez Internet znacznie szybciej niż konsumenci na Zachodzie. Trend ten będzie obejmował coraz szerszy katalog usług i towarów.

ROLNICTWO I SEKTOR SPOŻYWCZY

Streszczenie

- ▶ Waszyngton liczy, że uda się szybko zakończyć sukcesem negocjacje ugody z Chinami, które zobowiązały się do nabycia znacznych ilości amerykańskich produktów rolnych.
- ▶ Pomimo zobowiązania się Pekinu do kupna znacznie większej ilości produktów rolnych ze Stanów Zjednoczonych, władze ChRL podejmują dalsze kroki do zwiększenia krajowej produkcji soi.
- ▶ Ministerstwo Rolnictwa przejęło strategię rozwoju sektora do 2022 r.
- ▶ Afrykański pomór świń dziesiątkuje chińską podaż wieprzowiny.
- ▶ USA wygrały spór przed WTO w sprawie chińskich dotacji dla niektórych zbóż i nasion.

Wydarzenia

1. Sekretarz ds. rolnictwa USA Sonny Perdue stwierdził, że jeśli Waszyngton i Pekin zakończą sukcesem negocjacje ugody pomiędzy mocarstwami, to Stany Zjednoczone szybko wyrównają straty w rolnictwie związane ze zmniejszoną sprzedażą produktów rolnych do Chin. Państwo Środka w trakcie negocjacji zobowiązało się do zakupu znacznych ilości produktów rolnych pochodzenia amerykańskiego⁵³. W ramach zmniejszenia deficytu handlowego pomiędzy USA a Chinami Państwo Środka ma zwiększyć import amerykańskich produktów rolnych o 30 mld USD rocznie. Administracja USA jednocześnie rozważa przedłużenie terminu na osiągnięcie finalnego porozumienia⁵⁴.
2. Ministerstwo Rolnictwa ChRL planuje zwiększyć uprawę soi oraz innych nasion wykorzystywanych do produkcji oleju roślinnego. Według planów ponad 330 tys. hektarów ma zostać przeznaczonych na ten cel. W poprzednim roku całkowity areał upraw tych roślin wyniósł 8,245 mln hektarów. Pomimo potencjalnego zakończenia konfliktu handlowego ze Stanami Zjednoczonymi, które są największym eksporterem soi do Państwa Środka, Pekin zamierza zwiększyć subwencje dla producentów soi⁵⁵.

⁵³ Reuters, *U.S can quickly recover lost farm trade to China once deal clinched: Ag Secy*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁵⁴ Reuters, *China expected to propose \$30 bln more U.S. agriculture imports a year: Bloomberg*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁵⁵ Reuters, *China to boost amount of land used to grow soybeans, other oilseeds*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

3. 18 lutego 2019 r. Ministerstwo Rolnictwa ChRL opublikowało strategię rozwoju rolnictwa do 2022 r. (国家质量兴农战略规划2018—2022年). Strategia została opracowana we współpracy z sześcioma innymi ministerstwami i agencjami rządowymi. Głównymi celami działań rządowych mają być: ożywienie konkurencji na rynku, wzrost jakości produktów, modernizacja przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju⁵⁶. **Szezerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
4. Stany Zjednoczone wygrały sprawę przeciwko Chinom przed Światową Organizacją Handlu (WTO - World Trade Organization). Spór dotyczył metodologii obliczania wsparcia finansowego dla producentów ziaren. WTO zgodziło się ze Stanami Zjednoczonymi, że w okresie 2012–2015 Chiny wypłacały zbyt wysokie wsparcie finansowe dla producentów zboża, ryżu oraz kukurydzy. Według obliczeń strony amerykańskiej Pekin wypłacił ponad 100 mld USD wsparcia finansowego więcej niż pozwalają na to zasady WTO⁵⁷.
5. Udziały czołowych producentów wieprzowiny wzrosły o ponad 100%, pomimo że w kraju panuje epidemia afrykańskiego pomoru świń. To efekt kurczących się zdolności produkcyjnych i zwiększonych nakładów finansowych ze strony Pekinu. Inwestorzy liczą, że epidemia drastycznie zmniejszy podaż, co spowoduje gwałtowny wzrost ceny świń. W takim przypadku producenci, którzy utrzymają się na rynku, zwielokrotnią swoje zyski. Szacuje się, że lokalna podaż wieprzowiny może zmniejszyć się w najbliższym czasie o 20–30%⁵⁸.
6. Władze prowincji Heilongjiang stawiają na technologiczny postęp w produkcji rolnej. W prowincji powstają liczne parki technologiczne, takie jak Wuchang City Agricultural Internet of Things Service Center (五常市农业物联网服务中心), w których występuje pełna automatyzacja sterowania produkcją rolną. Z centrum można obserwować poziom wody, tlenu, temperaturę wody na polu ryżowym oraz inne wskaźniki. System pozwala na szczegółową kontrolę nad 33,54 mln hektarów upraw. To nie jedyny taki obiekt w prowincji, jest ich już ponad 50⁵⁹.
7. Agencja Xinhua zamieściła na swoich stronach relację z targów International Agriculture Fair, które odbyły się w Ptak Warsaw Expo w Nadarzynie. Reportaż jest opatrzony serią zdjęć z targów pokazujących różne stoiska wystawiających się firm oraz krótkim komentarzem⁶⁰.

⁵⁶ 农业农村部, 农业农村部等七部门联合印发《国家质量兴农战略规划（2018—2022年）》, gov.cn (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁵⁷ Tom Miles, Tom Daly, *U.S. wins WTO ruling on Chinese grains; decision may also affect India*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁵⁸ Dominique Patton, *Pigs fly: China pork producers surge as swine disease cuts supply*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁵⁹ 王忻, 黑龙江省五常市: 把一粒稻米做成一个品牌, xinhuanet.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁶⁰ Xinhua, *Int'l Agriculture Fair held in Nadarzyn, Poland*, xinhuanet.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

Tło

Strategia rozwoju rolnictwa

W opublikowanym przez chińskie Ministerstwo Rolnictwa dokumencie władze ChRL stawiają pięć celów, które mają być osiągnięte do 2022 r. Są to: wysoka jakość produktów, zastosowanie zaawansowanych technologii w sektorze, wysoka efektywność produkcji, wysoki poziom profesjonalizacji podmiotów występujących na rynku oraz wysoce rozwinięta współpraca zagraniczna⁶¹.

Do osiągnięcia wskazanych celów Pekin zidentyfikował siedem głównych zadań:

1. **Przyspieszenie rozwoju produkcji ekologicznej** poprzez zwiększenie areału, efektywniejsze wykorzystanie wody oraz innych surowców, promocję komercyjnego zastosowania osiągnięć naukowych, położenie nacisku na ochronę środowiska.
2. **Standaryzacja procesu produkcji** poprzez przyjęcie i dostosowanie międzynarodowych standardów produkcji do warunków chińskich.
3. **Integracja łańcucha dostaw** poprzez połączenie procesu produkcji ze sprzedażą oraz wykorzystanie mechanizmów rynkowych w sektorze rolnym.
4. **Rozwój marek rolno-spożywczych** poprzez promocję chińskich producentów w kraju i za granicą.
5. **Poprawa jakości produktów oraz bezpieczeństwa żywnościowego** poprzez podniesienie efektywności kontroli i monitoringu przestrzegania obowiązujących norm.
6. **Rozwój nauki i technologii rolnych** poprzez rozwój maszyn i narzędzi używanych w rolnictwie oraz zastosowanie technologii cyfrowych (IoT, Big Data);
7. **Budowa zaplecza kadrowego** poprzez rozwój systemu edukacji i kształcenia zawodowego, tworzenie organizacji i stowarzyszeń sektorowych⁶².

Wnioski

Rząd

- ▶ Zobowiązanie Pekinu do zakupu znacznych ilości amerykańskich produktów rolnych w przypadku szybkiego zakończenia negocjacji nad porozumieniem **będzie wiązało się z ograniczeniem podaży produktów rolnych z Europy. Jednocześnie osłabi to pozycje krajów europejskich w sprawie otwierania rynku Państwa Środka na kolejne produkty.**
- ▶ Pomimo deklaracji Pekinu, że chce zwiększenia importu amerykańskich produktów rolnych, **Chiny nie zamierzają zaprzestać raz podjętych działań mających na celu zwiększanie krajowej produkcji rolnej. Jednak Chiny jeszcze przez długi okres będą uzależnione od importu soi.**
- ▶ Epidemia ASF w Chinach spowoduje, że w niedługim czasie krajowa podaż wieprzowiny spadnie o 20-30%. **Spowoduje to gwałtowny wzrost ceny wieprzowiny. Pekin z pewnością będzie szukał zagranicznych dostawców.**

⁶¹ 农业农村部...

⁶² 农业农村部...

Samorząd

- ▶ Władze prowincji Heilongjiang stawiają na rozwój rolnictwa poprzez rozwój technologii i budowę marki regionalnej opierającej się na wysokiej jakości produktach rolno-spożywczych. **W regionie powstało już ponad 50 parków technologicznych, a poszczególne gminy i miasta skupiają się na produkcji jednego towaru, np. Wuchang jako gmina, której flagowym produktem jest ryż.**

Przedsiębiorcy

- ▶ Udział w targach jest jednym z podstawowych narzędzi promocji w Państwie Środka. Nie ogranicza się to wyłącznie do targów organizowanych w Chinach. Chińscy przedsiębiorcy licznie pojawiają się na sektorowych targach w Europie, w szczególności w Niemczech.
- ▶ Organizatorzy targów sektorowych powinni zadbać o wcześniejszą promocję w Chinach. Sektor rolno-spożywczy jest zdecydowanym atutem polskiej gospodarki, co stanowi świetny temat materiału reklamowego.

TRANSPORT

Streszczenie

- ▶ Analitycy rynku motoryzacyjnego spodziewają się nawet 50-procentowej obniżki subsydiów dla samochodów elektrycznych w 2019 r.
- ▶ Pekin wprowadza restrykcyjne normy dla samochodów ciężarowych. Normy State IV będą również obowiązywać samochody osobowe od roku 2020.
- ▶ Międzynarodowe koncerny starają się pobudzić popyt na samochody osobowe z silnikami spalinowymi, oferując zniżki na obszarach wiejskich, tnąc koszty oraz podejmując inne działania marketingowe.
- ▶ Pekin rozwija infrastrukturę ładowania samochodów elektrycznych.

Wydarzenia

1. Zgodnie z raportem Ping An Bank oraz Ping An Securities Research Institute zatytułowanym *Blue Book of New Energy Vehicle Industry* (新能源汽车产业蓝皮书) rynek samochodów elektrycznych w Chinach wejdzie w nowy etap, który będzie cechowała podwyżka cen oraz ograniczenie podmiotowe przyznawanych subsydiów. Subsidia będą przyznawane na samochody o wysokiej efektywności. Jednocześnie prognozuje się, że sprzedaż samochodów elektrycznych nadal będzie rosła w tempie 30% rocznie⁶³.
2. Pekin wprowadza restrykcyjne normy emisyjne dla samochodów ciężarowych sprzedawanych w stolicy. Samochody muszą spełniać normy State IV – co odpowiada europejskim normom Euro IV. Normy State IV od 1 stycznia 2020 r. mają obowiązywać również samochody osobowe. Warto odnotować, że Pekin wprowadza również limity dopuszczanych na rynek nowych pojazdów, jedynie 100 tys. samochodów rocznie może otrzymać tablice rejestracyjne. Według szacunków władz Pekinu do końca 2019 r. w stolicy Chin na drogach będzie około 6,2 mln pojazdów⁶⁴.
3. Sprzedaż samochodów elektrycznych i hybrydowych w styczniu 2019 r. wzrosła o 138% w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego. Sprzedano łącznie 96 tys. pojazdów, z czego tylko 21 tys. było hybrydami *plug-in*⁶⁵.
4. W 2018 r. Volvo (będące własnością chińskiej spółki Geely) zanotowało spadek marży zysku. Prezes spółki zapowiedział cięcie kosztów oraz zwiększenie produkcji, aby

⁶³ 刘阳王, “补贴退坡幅度进一步加大 新能源汽车会涨价吗, xinhuanet.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁶⁴ Li Fusheng, *Beijing set to roll out strict emissions rules*, chinadaily.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁶⁵ Chen Liubing, *China's new energy vehicle sales jump 138% in January*, chinadaily.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

- zrównoważyć ten spadek. Według analityków jest to wynikiem konfliktu handlowego pomiędzy mocarstwami, który doprowadził do objęcia cłami niektórych modeli samochodów marki Volvo produkowanych w Chinach (S90, XC60), które są eksportowane do Stanów Zjednoczonych⁶⁶.
5. Chiński producent samochodów marki BYD zanotował 31-procentowy spadek dochodów w 2018 r. w porównaniu z ubiegłym rokiem. Firma uzasadnia ten spadek wzrostem konkurencji na kurczącym się rynku samochodów napędzanych silnikami spalinowymi oraz inwestycjami w samochody elektryczne⁶⁷.
  6. Według danych celnych import samochodów przez port w Szanghaju spadł o 9,8% w 2018 r. w porównaniu do roku ubiegłego. Wartość importu jednak spadła tylko o 4,7%, co oznacza, że spadek nie dotyczył samochodów marek premium. Import samochodów spalinowych spadł, podczas gdy import hybryd gwałtownie wzrósł⁶⁸.
  7. Do stycznia 2019 r. w Chinach zbudowano w sumie 853 tys. stacji ładowania samochodów elektrycznych. W ciągu jednego miesiąca (styczeń 2019 r.) zbudowano ich aż 44 tys. Ponad 75% stacji ładowania znajduje się jednak w metropoliach, tj. w Pekinie, Szanghaju oraz w prowincji Guangdong. Jest to część planu Pekinu dążącego do rozwoju infrastruktury dla NEV (ang. *new energy vehicle*)⁶⁹.
  8. Koncerny motoryzacyjne oferują zniżki na obszarach wiejskich, aby pobudzić popyt w Państwie Środka. SAIC Volkswagen od 4 lat jest najlepiej sprzedającą się marką samochodów osobowych w Chinach. Jednak w styczniu 2019 r. sprzedaż samochodów tej niemieckiej marki spadła o 11%. SAIC Volkswagen oferuje zniżki od 2 tys. do 30 tys. RMB na wszystkie modele samochodów. Inni gracze podążają za tym trendem: Chongqing Changan Automobile oferuje zniżki do 22 tys. RMB, Beiqi Foton – do 3 tys. RMB⁷⁰.

Tło

Subsydia dla samochodów elektrycznych

Zgodnie z zapowiedzią władz centralnych w 2019 r. nastąpi reforma subsydiów dla producentów samochodów elektrycznych. Pekin dąży do konsolidacji tego rynku oraz do reformy strony podaźowej. Decydenci uznali, że należy przejść od modelu opierającego się na subsydiowaniu przez sektor publiczny (政策) na model łączący interwencjonizm z elementami rynkowymi (政策+市场). Rynek powinien weryfikować producentów, którzy są w stanie utrzymać się na rynku, który powoli osiąga dojrzałość, a wsparcie powinno trafiać do liderów rynku, którzy mają perspektywę osiągnięcia sukcesu rynkowego.

⁶⁶ Esha Vaish, *Volvo Cars feels margin pressure from U.S.-China tariff war*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁶⁷ Xinhua, *BYD net profits down 31% in 2018*, chinadaily.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁶⁸ Xinhua, *Shanghai port sees auto imports decline in 2018*, chinadaily.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁶⁹ Xinhua, *China sees fast expansion of NEVs charging infrastructure*, chinadaily.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁷⁰ Li Fusheng, *Vehicle prices cut in rural areas to invigorate flagging market*, chinadaily.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

Rozwiązania te mają wspierać producentów w rozwijaniu efektywnych technologii oraz zastosowaniu w coraz większych modelach samochodów. Przejście ma następować systematycznie od samochodów klasy A00 (*minicars*) przez A0 (samochody kompaktowe) do klasy A+. Analitycy spodziewają się, że subsydia zostaną ograniczone nawet o 50% w skali całego sektora (do 70 tys. RMB dla jednostkowego pojazdu).

Spodziewając się mniejszego wsparcia Pekinu producenci podwyższają ceny swoich pojazdów. Podwyżki cen sięgają nawet 15% (Xpeng Motors). Inne firmy ograniczają wzrost do kilku tysięcy RMB. Niektórzy analitycy uważają, że ceny w długim okresie powrócą do normy w rezultacie spadku cen komponentów, w szczególności baterii⁷¹.

Wnioski

Rząd	▶ Sektor NEV (ang. <i>new energy vehicle</i>) rozwinął się w Chinach dzięki konsekwentnemu i długookresowemu wsparciu finansowemu władz centralnych. Wyznaczony przez Pekin kierunek został zaakceptowany przez rynek, do którego dołączyli inwestorzy prywatni. W 2019 r. będziemy obserwować powolne wycofywanie się ze wsparcia połączone z silniejszymi akcentami rynkowymi.
Przedsiębiorcy	▶ Przy spadkach sprzedaży samochodów osobowych w 2018 r. nie ucierpiały tylko samochody elektryczne oraz samochody premium. W krótkim okresie można oczekiwać, że trend wzrostowy sprzedaży samochodów luksusowych będzie się utrzymywał. W długim okresie Pekin zmierza jednak do całkowitego wyeliminowania samochodów spalinowych. Świadczy o tym nie tylko rozbudowa infrastruktury dla tych pojazdów oraz subsydia, ale również coraz bardziej rygorystyczne normy emisyjne i wprowadzenie limitów sprzedaży nowych samochodów.

⁷¹ Zhang Dandan, *NEV makers raise prices to offset drop in govt subsidy*, chinadaily.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

ENERGETYKA I ŚRODOWISKO

Streszczenie

- ▶ W zatoce Pohaj odkryto znaczne złoża gazu. Pekin liczy, że złoża te pomogą w transformacji miks energetycznego.
- ▶ Władze ChRL zapowiadają kontynuację walki z zanieczyszczeniem powietrza, jednak bez określania konkretnych wskaźników do osiągnięcia.
- ▶ Doniesienia prasowe o zakazie importu węgla z Australii wywołują niepokój i wahania kursu dolara australijskiego.
- ▶ Chiny zamierzają kontynuować program naprawy gospodarki wodnej.

Wydarzenia

1. W zatoce Pohaj (渤海) odkryto znaczne złoża gazu, według geologów China National Offshore Oil Corporation znajduje się tam około 100 mld m³ gazu. To największe odkrycie w tym rejonie od 50 lat. Ma ono ogromne znaczenie w związku z ciągle rosnącym zapotrzebowaniem chińskiej gospodarki na gaz ziemny, od importu którego Państwo Środka jest silnie uzależnione⁷².
2. Pekin zapowiada dalszą walkę z zanieczyszczeniem powietrza w Państwie Środka, jednak nie podaje mierzalnego celu do osiągnięcia w tym roku. Analitycy Agencji Reutera wskazują, że to oznaka tego, iż wszystkie proste sposoby na poprawę jakości powietrza zostały wykorzystane. Średnia dobowa PM2.5 w styczniu w Pekinie wyniosła 52 mikrograma na metr sześcienny⁷³.
3. 21 lutego 2019 r. Agencja Reutera podała informację, że administracja celna w Dalian zakazała importu węgla z Australii oraz planuje wprowadzenie kwoty importu surowca w wysokości 12 mln ton z innych krajów⁷⁴. Ministerstwo Spraw Zagranicznych zaprzeczyło tej informacji jeszcze tego samego dnia. Oświadczone jedynie, że procedury bezpieczeństwa i ochrony środowiska w portach zostały zaostrzone⁷⁵. Sytuacja wywołała zaskoczenie w Australii oraz spadek wartości dolara australijskiego o 1%. Głos w tej sprawie zabrał premier Australii, który podkreślił, że sytuacja

⁷²Zheng Xin, *New gas find in Bohai Sea to help upgrade energy mix*, chinadaily.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁷³Reuters, *China's capital Beijing vows air quality improvement but gives no target*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁷⁴Reuters, *Exclusive: China's Dalian port bans Australian coal imports, sets 2019 quota - source*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁷⁵Colin Packham, Muyu Xu, *China says Australian coal imports remain normal, Canberra seeks to calm investors*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

dotyczy jednego portu i że takie sytuacje zdarzają się okresowo⁷⁶. **Szerzej na ten temat w dziale „Tłó”.**

4. 6 lutego 2019 r. Ministerstwo Gospodarki Wodnej ChRL ogłosiło kompleksowy program naprawy zarządzania gospodarką wodną. Program (清四乱) określa cztery główne problemy, które ministerstwo planuje rozwiązać w 2019 r., tj.: bezprawne zajmowanie lub blokowanie zasobów wodnych; nielegalne pozyskiwanie piasku oraz gleb; bezprawne zanieczyszczanie rzek oraz jezior; samowole budowlane powstające przy zbiornikach wodnych⁷⁷.
5. W Chinach występuje problem z recyklingiem akumulatorów ołowiowych, które tworzą ponad 3,3 mln ton odpadów rocznie. W Chińskiej Republice Ludowej nie opracowano do tej pory jednolitych standardów ani procedur utylizacji tych odpadów. Według szacunków jedynie 30% z nich podlega recyklingowi w odpowiedni sposób. Nieodpowiednia utylizacja związana jest z ryzykiem zanieczyszczenia atmosfery, gleb oraz wód⁷⁸.
6. 30 czerwca 2019 r. rozpoczną się prace nad nową elektrownią jądrową w Zhangzhou (prowincja Fujian). Elektrownia będzie posiadała dwa reaktory. Oddanie do użytku komercyjnego pierwszego z nich zaplanowano na 2024 r., drugiego zaś rok później. Do 2020 r. Chiny planują zwiększyć łączną moc elektrowni jądrowych do 58 GW (na chwilę obecną jest to 45,9 GW)⁷⁹.
7. Pole naftowe Changqing w zimie 2018 r. osiągnęło rekordową produkcję gazu ziemnego, dostarczając łącznie 12 mld m³ do 40 miast, w tym Pekinu i Xi'an⁸⁰.
8. Prowincja Hainan wprowadza zakaz produkcji, sprzedaży oraz wykorzystywania plastikowych siatek, sztuczków oraz innych akcesoriów jednorazowego użytku. Całkowity zakaz zacznie obowiązywać od 2025 r. Do końca roku władze prowincji opracują system monitoringu i kontroli. Od 2020 r. zakaz będzie stopniowo wprowadzany⁸¹.

Tłó

Zakaz importu węgla z Australii

Agencja Reutera opublikowała na swojej stronie sensacyjną informację – jakoby administracja celna w Dalian zakazała importu węgla z Australii. Agencja powołała się na źródła wewnętrzne w porcie. Według artykułu *Exclusive: China's Dalian port bans Australian coal imports, sets 2019 quota - source* zakaz miał zostać wprowadzony nieformalnie już na początku lutego. Za zakazem miała stać służba celna w Dalian, odpowiadająca za porty w Dalian, Bayuquan, Panjin, Dandong oraz Beiliang.

⁷⁶ Reuters, *Australian PM says Chinese coal ban does not signify souring ties*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁷⁷ 王佳宁, “2019年底我国将基本完成河湖“清四乱”, xinhuanet.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁷⁸ 徐宙超, 废铅蓄电池去哪儿了? 回收路上跑偏了, xinhuanet.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁷⁹ Zheng Xin, *Work on nuclear power plant to start in Fujian*, chinadaily.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁸⁰ 刘佳, 长庆油田产气量创历史同期新高, xinhuanet.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁸¹ Reuters, *China's Hainan to ban single-use plastics by 2025: state media*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

Administracja celna w Dalian i Krajowa Administracja Celna ChRL odmówiły udzielenia komentarza na ten temat. Komentatorzy wskazywali, że zakaz może mieć związek z napięciem pomiędzy Pekinem a Canberrą dotyczącym cyberbezpieczeństwa. Informacja ta wywołała zaskoczenie po obu stronach. Kupcy z Chin obawiają się utraty dostępu do tańszego węgla o niższej zawartości siarki, strona australijska natomiast nie chce dopuścić do negatywnych skutków gospodarczych zakazu.

Sprawę natychmiast skomentował premier Australii, wskazując, że to sytuacja lokalna, która nie dotyczy stosunków pomiędzy państwami i nie wpłynie na ich relacje. Nie powstrzymało to jednak spadku wartości dolara australijskiego. Niedługo potem Ministerstwo Spraw Zagranicznych ChRL zdementowało tę wiadomość, wyjaśniając, że administracja celna jedynie zaostryła warunki kontroli norm środowiskowych i bezpieczeństwa.

Wnioski

Rząd	▶ Po zakończeniu okresu rozbudowy sieci elektrowni jądrowych, który przypadł na lata 2016–2018, w 2019 r. Pekin zamierza kontynuować budowę nowych jednostek. Do 2020 r. moc pochodząca z elektrowni jądrowych ma osiągnąć poziom 58 GW. ▶ Odkrycie kolejnych złóż gazu ułatwi Chinom przejście z węgla na gaz. Jednak ani rozbudowa elektrowni jądrowych, ani nowe złoża nie uniezależnią Państwa Środka od importu surowców energetycznych. Energetyka gazowa i jądrowa są priorytetami chińskiej polityki energetycznej, które są zbieżne z celami polityki ekologicznej. ▶ Rzekomy zakaz importu węgla z Australii pokazuje, że nie tylko Chiny są zależne od importu surowców energetycznych, ale państwa eksportujące uznają Państwo Środka za stabilny rynek zbytu. Sama informacja o zakazie może mieć doniosłe skutki dla kraju eksportującego. To potencjalny instrument wpływu Pekinu na kraje bogate w surowce.
Przedsiębiorcy	▶ Brak określenia mierzalnych celów poprawy jakości powietrza nie oznacza rezygnacji Pekinu z realizacji polityki prośrodowiskowej. Po implementacji oczywistych narzędzi redukcji emisji zanieczyszczeń powietrza w cenie pozostaną technologie niskoemisyjne w energetyce. Produkcji takich rozwiązań w najbliższym okresie dalej będą korzystać ze znacznego popytu w Państwie Środka.

POLITYKA MIĘDZYNARODOWA

Streszczenie

- ▶ Trwają negocjacje w sprawie porozumienia pomiędzy Stanami Zjednoczonymi a Chinami. Prawdopodobnie zostanie przedłużony termin na zawarcie finalnego porozumienia.
- ▶ Chiny ostrzegają Turcję przed próbami wpływania na wewnętrzne sprawy ChRL.
- ▶ Pekin potępia wizytę indyjskiego premiera w Arunachal Pradesh.
- ▶ Pekin odrzuca propozycję kanclerz Angeli Merkel w sprawie podjęcia rozmów na temat rozbrojenia.

Wydarzenia

1. 31 stycznia 2019 r. odbyła się kolejna runda negocjacji pomiędzy Stanami Zjednoczonymi a Chinami. Stronę chińską reprezentował wicepremier Liu He. Prezydent USA Donald Trump określił negocjacje jako bardzo owocne, jednocześnie deklarując, że Stany Zjednoczone są gotowe przesunąć ostateczny termin ich zakończenia. Wcześniejszym ultimatum administracji amerykańskiej było zawarcie porozumienia do 1 marca 2019 r., w innym przypadku miała wejść w życie kolejna runda ceł na towary z Chin o wartości 200 mld USD⁸². **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
2. Chińska delegacja ostrzegła turecką administrację, że publiczne krytykowanie oraz próby wpływania na wewnętrzne sprawy chińskie wpłynę na stosunki pomiędzy obu krajami i zostanie odzwierciedlone w aktywności biznesowej. Sprawa dotyczy podniesienia przez Turcję zarzutów w sprawie traktowania mniejszości ujgurskiej w Xinjiangu na forum ONZ. Pekin w dyplomatyczny sposób wskazał, że kontynuowanie takiej polityki przez Turcję przekreśli trwające negocjacje w sprawie zaangażowania się chińskich firm w projekty infrastrukturalne oraz energetyczne w tym kraju⁸³.
3. Władze Xinjiangu zapraszają dyplomatów do odwiedzenia obozów reedukacyjnych znajdujących się w prowincji. Według źródeł Agencji Reutera dyplomaci z Arabii Saudyjskiej, Algierii, Maroka, Egiptu, Singapuru, Wietnamu, Laosu, Birmy, Kambodży, Rosji, Turkmenistanu, Gruzji, Węgier oraz Grecji otrzymali zaproszenia do odwiedzenia

⁸² Jeff Mason, David Lawder, *Trump says March 1 deadline for China trade talks not 'magical' date*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.), 陈剑, 事情正在起变化! 中美经贸磋商结束, 释放了三点清晰的信号, xinhuanet.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁸³ Tulay Karadeniz, Ece Toksabay, *China's envoy says Turkish Uighur criticism could hit economic ties*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

- obozów. Władze prowincji chcą pokazać, że w obozach nie dochodzi do łamania praw człowieka⁸⁴.
4. Pekin odrzucił wezwanie kanclerz Angeli Merkel do podpisania układu o całkowitej likwidacji pocisków raketowych pośredniego zasięgu, tj. umowy zawartej 8 grudnia 1987 r. w Waszyngtonie pomiędzy Stanami Zjednoczonymi i Związkiem Radzieckim. Angela Merkel zwróciła się do Stanów Zjednoczonych, państw europejskich, Rosji oraz Chin o podjęcie negocjacji w sprawie globalnego traktatu na rzecz rozbrojenia⁸⁵.
  5. Pekin potępił wizytę indyjskiego premiera Narendra Modi w stanie Arunachal Pradesh. Region ten jest przedmiotem konfliktu terytorialnego pomiędzy Chinami a Indiami. Wizyta szefa indyjskiego rządu była częścią kampanii wyborczej przed zbliżającymi się wyborami w Indiach. Spór o granicę indyjsko-chińską trwa od wojny na tym tle w 1962 r.⁸⁶
  6. Przed wizytą księcia saudyjskiego w Chinach Prezydent ChRL Xi Jinping zadeklarował, że chińsko-irańskie partnerstwo jest niezależne od sytuacji regionalnej i stosunki pomiędzy Arabią Saudyjską a Chinami nie wpłyną na Iran. Oświadczenie Pekinu to próba balansowania pomiędzy skonfliktowanymi krajami Bliskiego Wschodu, obydwa te kraje mają bowiem strategiczne znacznie z punktu chińskiego interesu narodowego⁸⁷.

Tło

Negocjacje porozumienia pomiędzy USA a Chinami

Po kolejnej rundzie negocjacji, mających miejsce 31 stycznia 2019 r. w Waszyngtonie wydaje się, że wchodzi one w decydujący etap. Wszystko wskazuje na to, że negocjacje nie zakończą się w planowanym terminie (do 1 marca 2019 r.). Administracja USA podkreśla, że rozmowy są zaawansowane, a negocjacje skomplikowane.

Główną kwestią podlegającą obecnie negocjacji jest forma porozumienia. Stany Zjednoczone chcą, aby porozumienie było wiążące dla obu stron. Forma *Memorandum of Understanding* nie satysfakcjonuje Waszyngtonu⁸⁸. Kolejną kwestią do rozstrzygnięcia jest zakres porozumienia. Kolejna runda negocjacji miała miejsce w Pekinie. Następnie strony wymieniły projekty porozumień. Obecnie zakłada się, że negocjacje zakończą się podpisaniem nie jednego, ale sześciu porozumień. Obejmą one: transfer technologii i wiedzy oraz jej kradzież; własność intelektualną; usługi; kurs walutowy, rolnictwo oraz pozataryfowe bariery handlu⁸⁹.

⁸⁴ Ben Blanchard, *Wary of Xinjiang backlash, China invites waves of diplomats to visit*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁸⁵ Robin Emmott, *China rebuffs Germany's call for U.S. missile deal with Russia*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁸⁶ Reuters, *China condemns Indian PM Modi's visit to disputed region*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁸⁷ Reuters, *China's desire for close Iran ties unchanged, Xi says ahead of Saudi prince's visit*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁸⁸ Jeff Mason, David Lawder, *Trump says March...*

⁸⁹ Jeff Mason, *Exclusive: U.S., China sketch outlines of deal to end trade war - sources*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

Wnioski

Rząd

- ▶ Rozmowy pomiędzy Pekinem a Waszyngtonem zmierzają zawarcia porozumienia. Jednak nie należy się spodziewać szybkiego ich zakończenia. Kształt porozumienia będzie miał decydujący wpływ nie tylko na relacje pomiędzy obu mocarstwami, ale również na globalne stosunki gospodarcze.
- ▶ Pogorszenie relacji politycznych z Pekinem ma odzwierciedlenie również w stosunkach gospodarczych. Jednocześnie władze ChRL zaczynają prowadzić aktywną politykę dyplomatyczną w kwestii Xinjiangu, organizując wizyty dyplomatów w obozach reedukacyjnych.

EDUKACJA, TURYSTYKA ORAZ SPORT

Streszczenie

- ▶ Chińczycy podróżują coraz więcej, coraz częściej wybierają również destynacje zagraniczne.
- ▶ Film chińskiej produkcji *The Wandering Earth* podbija kina w Państwie Środka.
- ▶ Nike sponsoruje chińską „League of Legends”.
- ▶ Bundesliga otwiera swoje biuro w Pekinie.

Wydarzenia

1. Okres chińskiego Nowego Roku to tradycyjnie czas powrotów do domów rodzinnych. Jednak coraz popularniejsze staje się spędzanie tego okresu na podróżach zagranicznych. Według danych Ctrip ponad 400 mln Chińczyków podróżowało w czasie ostatnich świąt, a 7 mln zdecydowało się na podróż zagraniczną. Obywatele Państwa Środka, którzy wyjechali za granicę, wybrali jedną z ponad 900 destynacji w 96 krajach. Zmieniają się także zachowania konsumentów; coraz częściej unikają popularnych miejsc turystycznych, wybierając miejsca mniej uczęszczane, znane lokalnie⁹⁰.
2. Według danych agencji Ministerstwa Kultury i Turystyki 415 mln chińskich turystów wybrało podróże po kraju, a ponad 7 mln podróże zagraniczne. Turyści, którzy podróżowali po Państwie Środka, wydali ponad 510 mld RMB. Wzrosła też liczba osób przyjeżdżająca do Chin z zagranicy, wyniosła ona 6,2 mln, co stanowi wzrost o 9,5% w porównaniu do ubiegłego roku⁹¹.
3. Wzrasta również zainteresowanie agroturystyką oraz turystyką związaną ze zwiedzaniem miejsc z długą tradycją folklorystyczną. Szczególną popularnością cieszą się festiwale folkowe⁹² i wystawy, np. wystawa kwiatowa w Pekinie⁹³.
4. Film chińskiej produkcji *The Wandering Earth* (流浪地球) osiągnął sukces kinowy, przynosząc przychód ze sprzedaży biletów kinowych w wysokości 800 mln RMB⁹⁴.

⁹⁰程瑶, 财经观察: 中国人环球“春游”新动向, xinhuanet.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁹¹Reuters, *Travel in China grows over Lunar New Year holiday: Xinhua*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁹²郝多, 关注春节消费: 乡村游、民俗游成为过年新选择, xinhuanet.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁹³王萌萌, 新春花展系游园热门 北京12处文创集市成游园新景观, xinhuanet.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁹⁴王頔, 首部国产科幻大片《流浪地球》口碑票房双丰收, 靠什么?, xinhuanet.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

5. Nike zdecydowało się sponsorować chińską „League of Legends” (gra komputerowa). Umowa będzie obowiązywała do 2022 r. Nike dostarczy odzież oraz obuwie dla 16 drużyn występujących w lidze⁹⁵. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
6. Niemiecka liga piłkarska (Bundesliga) otworzy swoje biuro w Pekinie. Otwarcie zaplanowano już w marcu 2019 r. Jest to część strategii związku piłkarskiego budowania pozytywnego wizerunku ligi, pozyskiwania nowych fanów oraz współpracy z lokalnymi klubami⁹⁶.
7. Ministerstwo Edukacji ChRL zwraca uwagę nauczycielom, aby nie wykorzystywali mediów społecznościowych oraz komunikatorów (WeChat, QQ) do kontaktu i pracy z uczniami. Jest to odpowiedź na powszechną praktykę wysyłania zadań domowych do rodziców i uczniów za pomocą mediów internetowych. Ministerstwo uważa, że taka praktyka nie wpływa pozytywnie na rozwój dziecka⁹⁷.

Tło

Nike sponsoruje chińską „League of Legends”

Na nietypowe posunięcie zdecydowała się firma Nike, produkująca odzież, obuwie i akcesoria sportowe. „League of Legends” to gra typu MOBA (*multiplayer online battle arena*), stworzona przez amerykańskich twórców Riot Games. Riot Games zostało przejęte przez Tencent Inc. w 2011 r. za 400 mln USD.

Gra jest niezwykle popularna na całym świecie, gra w nią ponad 80 mln użytkowników miesięcznie. Niektóre statystyki wskazują, że 90% graczy pochodzi z Chin. Gra ma charakter kultowy w Chinach, do tego stopnia, że w turniejach występują profesjonalne drużyny graczy, którzy konkurują o wielomilionowe nagrody. Chińscy gracze, obok koreańskich i amerykańskich, znajdują się w światowej czołówce.

Popularność gry w Chinach nie jest jednak jedynym powodem, dla którego firma sportowa zdecydowała się na współpracę z profesjonalną ligą e-sportową. Nike dostrzeża trendy związane z gamingiem w Chinach, który stale rośnie i angażuje coraz większe rzesze ludzi. Status graczy można porównać do statusu sportowych celebrytów. Pomimo rozbieżności pomiędzy aktywnością sportową a graniem w gry komputerowe koncern uznał, że jest to dobry sposób na wpisanie się w nowy trend.

⁹⁵ Hillary Russ, *Nike to sponsor China's League of Legends esports league*, reuters.com (dostęp: 28.02.2019 r.)

⁹⁶ 丁峰, 德甲联赛中国办公室拟3月在北京设立, xinhuanet.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

⁹⁷ 韩家慧, 教育部: 不得通过微信和QQ布置作业, xinhuanet.com (dostęp: 28.02.2019 r.).

Wnioski

Rząd

- ▶ W dalszym ciągu możemy obserwować trend wzrostowy w chińskiej turystyce zagranicznej. Chińscy turyści wybierają coraz to nowsze miejsca podróży, nie podążając już jedynie za typowymi wyborami. **Chcą poznawać lokalne zwyczaje, jedzenie i sposób życia.** To szansa dla Polski, aby przyciągnąć jak największą liczbę mieszkańców Państwa Środka, którzy wydają najwięcej na świecie podczas podróży zagranicznych.

Przedsiębiorcy

- ▶ Wejście na rynek chiński jest trudne, gdyż wymaga dostosowania się do lokalnych uwarunkowań. Przykład Nike pokazuje, że czasem trzeba odejść od swojej głównej działalności, aby pozyskać szerszy krąg odbiorców. Aby tak się stało, trzeba się do nich zbliżyć i poznać lokalne zwyczaje i zachowania.

